

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 DEp

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
PMORK
S11/3910

Arkivnr:
F00 &13
L49038/13

Dato:
23.07.2013

Ved henvendelse vennligst oppgi referanse S11/3910

Høring om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven - Rett til brukerstyrt personlig assistanse

Det vises til brev av 03.2013.

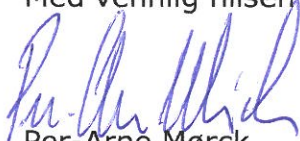
Asker formannskap behandlet i møte 25.06. 2013, sak 87/13 om ovennevnte. Det ble gjort slik vedtak:

- 1. Asker kommune støtter at det blir en lovfestet rett for brukere å velge BPA-ordningen som organisering av assistanse. Det er en ordning som bidrar til at mennesker med funksjonstap og stort bistandsbehov, kan beholde styringen over eget liv.*
- 2. BPA-ordningen reiser både faglige og arbeidsrettslige problemstillinger. BPA som organisasjonsform gjør kommunenes oppfølging og kontroll med kvalitet vanskelig og særlig ressurskrevende. Både brukere og assistenter kan bli satt i en sårbar posisjon, dersom BPA blir en rettighet som kan kreves også i de tilfeller hvor kommunen mener det ikke er et egnet tilbud. Dette gjelder særlig i de tilfeller der bruker ikke selv er i stand til å gjøre rede for sine behov og kravet om BPA blir fremsatt av andre på brukeres vegne. Asker Kommune mener derfor at en rettighetsfesting av BPA bare må gjelde brukere som må være i stand til å være arbeidsledere selv.*
- 3. Kommunen vil innenfor en slik ordning bestemme omfanget gjennom tildeling av ressurser i form av timer. For å sikre brukernes styringsrett bør timerressursene i ordningen fordeles for en lengre periode om gangen. Da vil brukeren selv disponere timene og kunne bruke dem etter behov.*
- 4. Asker Kommune støtter en avgrensning av en eventuell rettighetsfesting til å gjelde søkere med store og varige behov, men det bør ikke settes en grense på antall timer. Det bør i stedet utformes veileder for hva som er et stort og varig behov. Ved å låse retten til BPA til et absolutt timetall, risikerer vi at beslutningen om tjenestetilbud blir tatt uten tilstrekkelig skjønnsmessig vurdering av brukerens situasjon.*

5. *Asker kommune støtter ikke forslaget om at det skal opprettes en ordning der fylkesmannen skal overprøve kommunens vurderinger knyttet til vesentlige merkostnader ved å organisere tjenestene som BPA.*
6. *Asker kommune forutsetter at nye rettigheter følges opp med nødvendig statlig finansiering. Slik lovforslaget er fremmet, vil det etter Asker kommunes mening ikke vær kostnadsnøytralt for kommunene, men derimot innebære betydelige kostnadsøkninger. Omfanget av og kostnader til BPA har økt betraktelig de siste 10-12 årene.*
7. *Asker kommune mener at en eventuell rettighetsfestning må utløse en kostnadsberegning. I tillegg bør regjeringen i samarbeid med KS evaluere kostnadsutviklingen av rettighetsfesting av ordningen med BPA etter 1 år, i stedet for 3 slik det er foreslått i høringsforslaget.*
8. *Asker kommune viser til at rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne vil ettersende sin høringsuttalelse i august.*

Vedlagt følger utskrift av saksprotokoll fra formannskapets behandling og rådmannens saksfremlegg til formannskapet.

Med vennlig hilsen

Per-Arne Mørck
Rådgiver

Vedlegg: Saksprotokoll fra formannskapets behandling av sak 87/13 – Endringer i pasient- og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse.

Sakfremlegg til formannskapets behandling av sak 87/13

ASKER KOMMUNE

L.nr.: 44781/13
S.nr.: 11/3910
Arkivnr.: /F00/&13
Dato: 26.06.2013
Saksbeh.: Per-Arne Mørck

Utvalg	Formannskapet	Utvalgssak	87/13
Møtedato	25.06.2013		

Saksprotokoll: Høringsvar - forslag til lovfestet rett til brukerstyrt personlig assistanse

Behandling:

Elisabeth Selmer, H, fremmet følgende fellesforslag på vegne av H, FrP og KrF:

1. Asker kommune støtter at det blir en lovfestet rett for brukere å velge BPA-ordningen som organisering av assistanse. Det er en ordning som bidrar til at mennesker med funksjonstap og stort bistandsbehov, kan beholde styringen over eget liv.
2. BPA-ordningen reiser både faglige og arbeidsrettslige problemstillinger. BPA som organisasjonsform gjør kommunenes oppfølging og kontroll med kvalitet vanskelig og særlig ressurskrevende. Både brukere og assistenter kan bli satt i en sårbar posisjon, dersom BPA blir en rettighet som kan kreves også i de tilfeller hvor kommunen mener det ikke er et egnet tilbud. Dette gjelder særlig i de tilfeller der bruker selv er i stand til å gjøre rede for sine behov og kravet om BPA blir fremsatt av andre på brukeres vegne. Asker Kommune mener derfor at en rettighetsfesting av BPA bare må gjelde brukere som må være i stand til å være arbeidsledere selv.
3. Kommunen vil innenfor en slik ordning bestemme omfanget gjennom tildeling av ressurser i form av timer. For å sikre brukernes styringsrett bør timeressursene i ordningen fordeles for en lengre periode om gangen. Da vil brukeren selv disponere timene og kunne bruke dem etter behov.
4. Asker Kommune støtter en avgrensning av en eventuell rettighetsfesting til å gjelde søkere med store og varige behov, men det bør ikke settes en grense på antall timer. Det bør i stedet utformes veileder for hva som er et stort og varig behov. Ved å låse retten til BPA til et absolutt timetall, risikerer vi at beslutningen om tjenestetilbud blir tatt uten tilstrekkelig skjønnsmessig vurdering av brukerens situasjon.
5. Asker kommune støtter ikke forslaget om at det skal opprettes en ordning der fylkesmannen skal overprøve kommunens vurderinger knyttet til vesentlige merkostnader ved å organisere tjenestene som BPA.
6. Asker kommune forutsetter at nye rettigheter følges opp med nødvendig statlig finansiering. Slik lovforslaget er fremmet, vil det etter Asker kommunes mening ikke vær kostnadsnøytralt for kommunene, men derimot innebære betydelige kostnadsøkninger. Omfanget av og kostnader til BPA har økt betraktelig de siste 10-12 årene.

7. Asker kommune mener at en eventuell rettighetsfestning må utløse en kostnadsberegning. I tillegg bør regjeringen i samarbeid med KS evaluere kostnadsutviklingen av rettighetsfestning av ordningen med BPA etter 1 år, i stedet for 3 slik det er foreslått i høringsforslaget.

Møte ble hevet for et gruppemøte kl. 20.04. Møtet ble satt kl. 20.25.

Ordføreren fremmet følgende forslag til nytt punkt 8:

Asker kommune viser til at rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne vil ettersende sin høringsuttalelse i august.

Voteringen ga følgende resultat:

Det ble stemt punktvis over fellesforslaget fremmet av Elisabeth Selmer.

Punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Punkt 2 ble vedtatt mot to stemmer, Ivar H. Kristensen, Ap, og Marianne Riis Rasmussen, Ap.

Punkt 3 ble vedtatt mot tre stemmer, Ivar H. Kristensen, Ap, Marianne Riis Rasmussen, Ap, og Ingvild Tautra Vevatne, V.

Punkt 4 enstemmig vedtatt.

Punkt 5 ble vedtatt mot tre stemmer, Ivar H. Kristensen, Ap, Marianne Riis Rasmussen, Ap, og Ingvild Tautra Vevatne, V.

Punkt 6 ble enstemmig vedtatt.

Punkt 7 ble enstemmig vedtatt.

Nytt punkt 8 fremmet av ordføreren ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- 1. Asker kommune støtter at det blir en lovfestet rett for brukere å velge BPA-ordningen som organisering av assistanse. Det er en ordning som bidrar til at mennesker med funksjonstap og stort bistandsbehov, kan beholde styringen over eget liv.**
- 2. BPA-ordningen reiser både faglige og arbeidsrettslige problemstillinger. BPA som organisasjonsform gjør kommunenes oppfølging og kontroll med kvalitet vanskelig og særlig ressurskrevende. Både brukere og assistenter kan bli satt i en sårbar posisjon, dersom BPA blir en rettighet som kan kreves også i de tilfeller hvor kommunen mener det ikke er et egnet tilbud. Dette gjelder særlig i de tilfeller der bruker ikke selv er i**

stand til å gjøre rede for sine behov og kravet om BPA blir fremsatt av andre på brukeres vegne. Asker Kommune mener derfor at en rettighetsfesting av BPA bare må gjelde brukere som må være i stand til å være arbeidsledere selv.

3. Kommunen vil innenfor en slik ordning bestemme omfanget gjennom tildeling av ressurser i form av timer. For å sikre brukernes styringsrett bør timeressursene i ordningen fordeles for en lengre periode om gangen. Da vil brukeren selv disponere timene og kunne bruke dem etter behov.
4. Asker Kommune støtter en avgrensning av en eventuell rettighetsfesting til å gjelde søkere med store og varige behov, men det bør ikke settes en grense på antall timer. Det bør i stedet utformes veileder for hva som er et stort og varig behov. Ved å låse retten til BPA til et absolutt timetall, risikerer vi at beslutningen om tjenestetilbud blir tatt uten tilstrekkelig skjønnsmessig vurdering av brukerens situasjon.
5. Asker kommune støtter ikke forslaget om at det skal opprettes en ordning der fylkesmannen skal overprøve kommunens vurderinger knyttet til vesentlige merkostnader ved å organisere tjenestene som BPA.
6. Asker kommune forutsetter at nye rettigheter følges opp med nødvendig statlig finansiering. Slik lovforslaget er fremmet, vil det etter Asker kommunes mening ikke vær kostnadsnøytralt for kommunene, men derimot innebære betydelige kostnadsøkninger. Omfanget av og kostnader til BPA har økt betraktelig de siste 10-12 årene.
7. Asker kommune mener at en eventuell rettighetsfestning må utløse en kostnadsberegning. I tillegg bør regjeringen i samarbeid med KS evaluere kostnadsutviklingen av rettighetsfesting av ordningen med BPA etter 1 år, i stedet for 3 slik det er foreslått i høringsforslaget.
8. Asker kommune viser til at rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne vil ettersende sin høringsuttalelse i august.

SAKSFREMLEGG

Godkjent av:

Arkiv: F00 &13

Saksbehandler: Per-Arne Mørck

Arkivsaksnr.: 11/3910

Høringssvar – forslag til lovfestet rett til brukerstyrt personlig assistanse

::: Sett inn innstillingen under denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↓

Rådmannen anbefaler formannskapet å innby kommunestyret til å fatte slikt

v e d t a k:

- 1. Rådmannens forslag til høringssvar om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) vedtas som Asker kommunes høringssvar.**

::: Sett inn innstillingen over denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↑

... Sett inn saksutredningen under denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↓

1. Sammendrag og konklusjon

Helse- og omsorgsdepartementet har i brev av 22. mars 2013 invitert til høring om et forslag om å lovfeste rett til å kunne få praktisk bistand og opplæring etter helse- og omsorgstjenesteloven organisert som brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Høringsfrist er 1. august 2013. Departementets høringsbrev følger som **vedlegg 1**. Mer detaljert beskrivelse av departementets forslag finnes i høringsnotatet som følger som **vedlegg 2**.

Høringsuttalelsen tar utgangspunkt i et arbeid gjennomført i Bærum kommune, som også hadde oppgaven, på vegne av kommunen i Vestregionen, å gjennomføre anbudsprosessen knyttet til konkurranseutsetting av driftsansvaret for ordningen. Også i Vestregionen er det iverksatt et arbeid for å avgi en uttalelse på vegne av de samarbeidende kommuner. Uttalelsen vil bli ettersendt dersom denne foreligger før den politiske behandlingen av saken.

Rådmannen peker i forslaget til høringsuttalelse i korthet på følgende:

- En lovfesting vil kunne medføre økte kostnader. Disse må følges opp med nødvendig statlig finansiering.
- Brukere og assistenter kan komme i en sårbar posisjon, dersom BPA blir en rettighet som kan kreves i tilfeller hvor kommunen mener det ikke er et egnet tilbud.
- Kommunen må selv vurdere for hver enkelt bruker om BPA er et egnet og forsvarlig tilbud, og fritt disponere innen de økonomiske rammer.
- Kommunen støtter en aldersgrense på 67 år.
- Uavhengig av rettighetsfesting er det behov for en oppdatering av rundskriv og veiledere som omhandler BPA.

2. Bakgrunn for saken. Saksopplysninger

Dagens ordning med BPA

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er i Asker kommune en alternativ måte å organisere praktisk bistand, støttekontakt og individuelle avlastningstjenester på. Ordningen er beregnet for personer med omfattende funksjonsnedsettelse. Målet er å bidra til at brukeren får et aktivt og mest mulig uavhengig liv til tross for funksjonsnedsettelsen.

Et sentralt prinsipp for BPA-ordningen er at den er brukerstyrt. Brukeren selv, eventuelt med noe hjelp, er arbeidsleder for sine personlige assistenter. Dermed kan bruker selv innenfor rammen av vedtaket avgjøre hva assistentens oppgaver skal være, og til hvilke tider assistansen skal ytes.

Kommunene har ansvar for å sikre faglig forsvarlige tjenester innen sine økonomiske rammer. Brukers ønsker skal imøtekommes så langt som mulig innen disse rammene. BPA-ordningen fungerer godt og etter intensjonen der hvor bruker selv er i stand til å være arbeidsleder. BPA-ordningen fungerer ikke godt for alle grupper av brukere.

Antall brukere med vedtak om BPA har økt kraftig gjennom de siste 10–12 årene, uten rettighetsfesting. I 2000 var det på landsbasis 680 brukere med vedtak om BPA, i 2011 var antallet økt til over 2900. Dette tilsvarer ca. 7,5 % av alle brukere med vedtak om praktisk bistand. Økingen er i snitt ca. 13 % per år. Det antas at økningen er dempet noe til ca. 10 % per år de siste årene. Dette er likevel et markant vekst i antall brukere, og høyere enn for andre helse- og omsorgstjenester.

BPA-ordningen har enkelte svakheter. Disse omtales kort under. En rettighetsfesting vil øke utfordringene knyttet til disse svakhetene, og redusere kommunens mulighet for kontroll og oppfølging.

Rettighetsfesting

Lovforslaget om rettighetsfesting gjelder BPA. Forslaget innebærer at brukere som omfattes av lovforslaget, vil få rett til å kreve at deres tilbud gis som BPA, uavhengig av kommunens vurdering av om BPA er et hensiktsmessig tilbud for den aktuelle brukeren. Det er gjort vise avgrensninger. Retten gjelder for brukere med omfattende behov for bistand (mer enn 25 timer og mindre enn 32 t/uke), ikke for brukere over 67 år, ikke for brukere med nattjeneste og ikke for brukere med behov utover 1:1 bemanning. Asker kommune vurderer at lovforslaget er noe motstridende da det i 4.ledd gir et unntak der brukere med kontinuerlig behov for nattjenester eller for flere tjenesteyter likevel har rett til å få dette organisert som BPA. Det fremkommer ikke av lovforslaget hvor skillet skal foretas, eller hva som skal føre til vurderingen.

Generelle merknader

Asker kommune mener at BPA er en svært god ordning der det er egnet. Asker kommune har derfor tildelt tjenester i form av BPA til mange brukere. Antallet brukere med BPA har økt betydelig de senere årene. I Asker kommune har antall brukere som er tildelt BPA økt fra 12 i 2005 til 45 i 2013. I samme periode er kostnader til BPA-tjenester økt fra 6,5 mill. kroner i 2005 til et budsjett på drøyt 21 mill. kroner i 2013.

BPA er en ordning som krever en del av brukeren for at den skal fungere godt, både for brukeren selv, og for ansatte som utfører tjenesten. Med rettighetsfesting vil BPA også være en aktuell tjeneste for brukere som hittil ikke har fått tilbud om BPA, fordi kommunen har vurdert at BPA ikke er et egnet tilbud. Kommunen er bekymret for praktisering av ordningen dersom brukere gis

rett til BPA uten vurdering av om ordningen er egnet for den enkelte bruker, hvordan intensjonen med ordningen skal kunne ivaretas.

Kostnader ved rettighetsfesting

I høringsbrevet fremgår det at

«Stortinget har i sitt anmodnings vedtak bedt om en rettighetsfesting av BPA *innenfor den samme økonomiske rammen som gjelder i dag*. Dette betyr at rettigheten må avgrenses til de tilfeller der denne organisasjonsformen er kostnadsnøytral sett i forhold til ordinær kommunal drift av tjenesten.»

Slik lovforslaget er fremmet, vil det etter rådmannens vurdering ikke være kostnadsnøytralt for kommunene, men derimot innebære betydelige kostnadsøkninger.

Kommunenes kostnader til BPA har de senere årene økt betydelig:

- Spesielle kjennetegn ved BPA gjør at kostnader blir høyere enn for andre kommunale helse- og omsorgstjenester. Isolert sett fremstår BPA som en rimelig tjeneste time for time på grunn av en lavere timepris. Når totalkostnaden beregnes og sammenlignes med andre tjenester er likevel merkostnaden betydelig. (Jfr. Helse- og omsorgsdepartementet: *Kostnadsberegning av utvidet bruk av brukerstyrt personlig assistanse*, 27.mai 2011, kap 7). Merkostnaden skyldes blant annet følgende forhold:
  - o Alle timer leveres 1:1 mellom bruker og tjenesteyter.
  - o Oppmøte ved korte oppdrag lønnes med minst to timer, uavhengig av om oppdraget er kortere jmf. sentrale tariffbestemmelser. Ved innvilget BPA er det derfor mest hensiktsmessig å tilby sammenhengende tjeneste over et visst antall timer per dag/døgn, selv om behovet er korte oppdrag flere ganger per dag/døgn. Det er ingen mulighet for å maksimere utnyttelsen av ressurser ved at hver ansatt kan bistå flere brukere over samme tidsperiode, slik det er i øvrige ambulerende tjenester. Resultatet er at de fleste brukere får tildelt flere timer med BPA enn dersom tjenesten ble gitt som ordinær praktisk bistand grunnet manglende stordriftsfordel.. Jfr. Devold 2011: Brukerstyrt personlig assistanse – kostnader, pkt 1.2.3 underpunkt 2a skalaøkonomiske effekter.
- Et av ordningens særtrekk er kravet til stor fleksibilitet i tjenestetilbudet. Dette gir også en mindre ressursutnyttelse i forhold til innsatsen, og er derved kostnadskrevende.
- Ordningen medfører større ressurser til kontroll og oppfølging enn ved andre helse- og omsorgstjeneste, se nærmere omtale under avsnittet *Kvalitet og innhold*.

På bakgrunn av dette utgjør den sterke veksten i antall brukere med BPA en betydelig kostnadsøkning for kommunene. Innenfor rammen av kravene til faglig forsvarlige tjenester, er vurdering av kostnader og nytte av vesentlig betydning i kommunens økonomiske prioriteringer.

Det betyr ikke at BPA ikke skal tildeles, men at kommunene må ha mulighet for å tildele BPA til de brukerne som kan nyttiggjøre seg og ivareta kravene til ordningen. Se også under avsnittet *Kvalitet og innhold*. Dagens ordning gir kommunene mulighet for å vurdere dette ved alle søknader om BPA uavhengig av omfang av timer. En rettighetsfesting vil frata kommunene den muligheten for de brukere som omfattes av lovforslaget. Brukere som ikke får vedtak om BPA har, selv uten rettighetsfesting, mulighet for å klage avslaget inn for Fylkesmann. De vil da få en rimelighetsvurdering av sitt behov, innenfor kommunens frie skjønn.

En rettighetsfesting/utvidelse av ordningen vil vanskelig kunne gjennomføres innenfor dagens kostnadsramme. Det er brukere med store behov som i lovforslaget gis rett til BPA. Det er samtidig i stor grad disse brukerne som i dag har andre helse- og omsorgstjenester som dekker behovet for hjelp, men uten 1:1 bemanning. Ved en rettighetsfesting vil disse ha rett til BPA med de økonomiske konsekvenser dette medfører. Erfaringene fra Sverige, som har innført lovfestet rett til å velge BPA, er at det i 2011 i snitt ble gitt statlig tilskudd til 113 timer i uken per bruker, i tillegg dekkes 20 timer per uke av kommunene.

Lovforslaget vil også innebære store administrative kostnader i forhold til oppfølging og kontroll.

Forslag til høringssvar vedrørende kostnader ved rettighetsfesting: *Asker kommune forutsetter at nye rettigheter følges opp med nødvendig statlig finansiering. Slik lovforslaget er fremmet, vil det etter Asker kommunes vurdering ikke være kostnadsnøytralt for kommunene, men derimot innebære betydelige kostnadsøkninger. Omfanget av og kostnader til BPA har økt betraktelig de siste 10–12 årene.*

Kvalitet og innhold

Kommunene har ansvar for, og skal til enhver tid ha kontroll med, kvalitet og faglig forsvarlighet på tjenestene uavhengig av hvordan disse er organisert og hvem som leverer dem.

BPA-ordningen reiser både faglige og arbeidsrettslige problemstillinger. BPA som organisasjonsform der arbeidsleder selv kan drifte sine ordninger gjør kommunens oppfølging og kontroll med kvalitet vanskeligere og mer ressurskrevende.

Innsynsretten er mer begrenset enn den er for andre kommunale pleie- og omsorgstjenester når bruker selv (eller andre på vegne av bruker) disponerer sine tildelte ressurser. Selv gjennom gode avtaler er kommunenes oppfølging og kontroll prisgitt åpenhet hos både brukere/arbeidsledere, assistenter og arbeidsgivere. Utfordringen er spesielt stor der andre enn kommunen er arbeidsgiver for ansatte som yter BPA, og især dersom brukeren selv er arbeidsgiver. Det er per i dag ikke mulig å etablere felles IKT plattformer i den enkelte brukers hjem som tilfredsstillende interne kontrollrutiner, personalverktøy som HRM/GAT eller journalverktøy som Gericca.

Asker kommune er bekymret for at rettighetsfesting av BPA vil føre til at arbeidet med sikring av god nok kvalitet og forsvarlighet på brukers tjenester, arbeidsvilkår i tråd med AML for assistentene og kommunens ansvar for at ordningen benyttes i forhold til intensjonen ytterligere vanskeliggjøres. Selv med dagens ordning er dette arbeidet omfattende for kommunene. I Sverige, som har lang erfaring med BPA, er det avdekket mye uregelmessigheter med bruk av ordningen. Asker har også erfaringen at det kan være krevende å trekke en grense mellom oppgaver som kan dekkes innen rammen av ordningen med BPA.

Kommunene må ha kontroll over egne ressurser og mulighet for å disponere disse på en måte som sikrer at *alle* brukere får dekket sine behov med et faglig forsvarlig tilbud. En prioritering av enkelte brukergrupper kan bryte med prinsippet om likhet, og gi reduserte tjenester til andre brukergrupper. En rettighetsfesting av BPA vil redusere kommunens mulighet for å ivareta disse hensyn.

Dagens lovgivning gjør at kommunene kan tilby andre tjenester i stedet for BPA der brukere ikke selv er/vil være i stand til å ivareta rollen som arbeidsleder, og mulighet for styring med hvem som kan være arbeidsgiver. Ved vurdering av egnethet i forhold til BPA-tilbud, kan kommunen så langt som mulig unngå situasjoner som beskrevet over. Dette gir kommunene mulighet for å sikre kvalitet, forsvarlighet og arbeidsvilkår. Rettighetsfesting av BPA vil frata kommunene muligheten for å gjøre slike vurderinger i forhold til brukere som omfattes av lovforslaget. Det kan også sette brukere som ikke er egnet til å ha BPA i en vanskelig og sårbar situasjon. Tilsvarende gjelder for assistenter i slike ordninger.

Forslag til høringssvar vedrørende kvalitet og innhold: *Kommunene er ansvarlig for kvalitet og faglig forsvarlighet på de kommunale helse- og omsorgstjenestene, uavhengig av hvem som leverer tjenesten. BPA-ordningen reiser både faglige og arbeidsrettslige problemstillinger. BPA som organisasjonsform gjør kommunens oppfølging og kontroll med kvalitet vanskelig og særlig ressurskrevende. Asker kommune mener at både brukere og assistenter vil bli satt i en sårbar situasjon, dersom BPA blir en rettighet som kan kreves også i tilfeller hvor kommunen mener det ikke er et egnet tilbud.*

Kommunalt selvstyre

Prinsippet om kommunalt selvstyre står sentralt i det norske samfunnet. Prinsippet skal sikre den enkelte kommune frihet, demokrati og ansvar i forhold til å fremme en effektiv drift tilpasset den enkelte innbyggers behov og innen kommunens samlede behov og økonomiske ramme.

Rettighetsfesting av BPA bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre i forhold til de kommunale helse- og omsorgstjenester. Rådmannen mener at kommunene i stor grad vil få begrenset handlingsrom og prioriteringsfrihet i forhold til ordningen med BPA. De spesielle utfordringer og svakheter med ordningen, samt tjenestens høye kostnad, gjør rettighetsfesting spesielt utfordrende når kommunene begrenses i å finne andre løsninger som er like gode eller bedre for brukere som omfattes av lovforslaget, men hvor BPA ikke er egnet tilbud.

Forslag til høringssvar vedrørende BPA og kommunalt selvstyre: *Rettighetsfesting av BPA bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre i forhold til de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Asker kommune mener at kommunene selv må vurdere for hver enkelt bruker om BPA er et egnet og forsvarlig tilbud, og fritt disponere innen de økonomiske rammene.*

Høringssvar

I rådmannens vurdering er det formulert et samlet forslag til Asker kommunes høringssvar om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

3. Tidligere behandlinger.

Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, møte 30.05. 2013, sak 13/27.

Eldrerådet, møte 12.06. 2013, sak 13/24.

4. Rådmannens vurderinger.

Rådmannens forslag til høringssvar:

Asker kommune mener at BPA er en svært god ordning der det er egnet. Asker kommune har derfor tildelt tjenester i form av BPA til mange brukere. Antallet brukere med BPA har økt betydelig de senere årene. I Asker kommune har antall brukere som er tildelt BPA økt fra 12 i 2005 til 45 i 2013. I samme periode er kostnader til BPA-tjenester økt fra 6,5 mill. kroner i 2005 til et budsjett på drøyt 21 mill. kroner i 2013.

BPA er en ordning som krever en del av brukeren for at den skal fungere godt, både for brukeren selv, og for ansatte som utfører tjenesten. Med rettighetsfesting vil BPA også være en aktuell tjeneste for brukere som hittil ikke har fått tilbud om BPA, fordi kommunen har vurdert at BPA ikke er et egnet tilbud. Kommunen er bekymret for praktisering av ordningen dersom brukere gis rett til BPA uten vurdering av om ordningen er egnet for den enkelte bruker, og om hvordan intensjonen med ordningen skal kunne ivaretas.

Til forslaget om rettighetsfesting av BPA har Asker kommune følgende merknader:

Kostnader ved rettighetsfesting

Asker kommune forutsetter at nye rettigheter følges opp med nødvendig statlig finansiering. Slik lovforslaget er fremmet, vil det etter Asker kommunes vurdering ikke være kostnadsnøytralt for kommunene, men derimot innebære betydelige kostnadsøkninger. Omfanget av og kostnader til BPA har økt betraktelig de siste 10–12 årene.

Kvalitet og innhold

Kommunene er ansvarlig for kvalitet og faglig forsvarlighet på de kommunale helse- og omsorgstjenestene, uavhengig av hvem som leverer tjenesten. BPA-ordningen reiser både faglige og arbeidsrettslige problemstillinger. BPA som organisasjonsform gjør kommunens oppfølging og kontroll med kvalitet vanskelig og særlig ressurskrevende. Asker kommune mener at både brukere og assistenter vil bli satt i en sårbar situasjon, dersom BPA blir en rettighet som kan kreves også i tilfeller hvor kommunen mener det ikke er et egnet tilbud.

BPA og kommunalt selvstyre

Rettighetsfesting av BPA bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre i forhold til de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Asker kommune mener at kommunene selv må vurdere for hver enkelt bruker om BPA er et egnet og forsvarlig tilbud, og fritt disponere innen de økonomiske rammene.

Andre forhold

Dersom BPA likevel rettighetsfestes støtter Asker kommune lovforslagets tekst om en øvre aldersgrense på 67 år. Kommunen ber også om en endring i lovforslaget eller gjennom rundskriv slik at kommunene gis mulighet for å vurdere brukers egnethet i forhold til BPA.

Asker kommunes vurdering er også, uavhengig av rettighetsfesting, at det er behov for en oppdatering av rundskriv og veiledere som omhandler BPA

Lars Bjerke (sign.)
Rådmann

Vedlegg:

1. Endringer i pasient- og brukerrettighetsloven - rett til brukerstyrt personlig assistanse BPA – brev av 03.2013 fra Helse- og omsorgsdepartementet
2. Høringsnotat – Levekår for mennesker med utviklingshemming (kun elektronisk)

... Sett inn saksutredningen over denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↑

SAKSFREMLEGG

Godkjent av:

Arkiv: F00 &13

Saksbehandler: Per-Arne Mørck

Arkivsaksnr.: 11/3910

Høringssvar – forslag til lovfestet rett til brukerstyrt personlig assistanse

::: Sett inn innstillingen under denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↓

Rådmannen anbefaler formannskapet å fatte slikt

v e d t a k:

- 1. Rådmannens forslag til høringssvar om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) vedtas som Asker kommunes høringssvar.**

::: Sett inn innstillingen over denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↑

... Sett inn saksutredningen under denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↓

Sammendrag, konklusjon og tidligere behandling.

Sammendrag.

Helse- og omsorgsdepartementet har i brev av 22. mars 2013 invitert til høring om et forslag om å lovfeste rett til å kunne få praktisk bistand og opplæring etter helse- og omsorgstjenesteloven organisert som brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Høringsfrist er 1. august 2013.

Departementets høringsbrev følger som vedlegg 1. Mer detaljert beskrivelse av departementets forslag finnes i høringsnotatet som følger som vedlegg 2.

Høringsuttalelsen tar utgangspunkt i et arbeid gjennomført i Bærum kommune, som også hadde oppgaven, på vegne av kommunen i Vestregionen, å gjennomføre anbudsprosessen knyttet til konkurranseutsetting av driftsansvaret for ordningen. Også i Vestregionen er det iverksatt et arbeid for å avgi en uttalelse på vegne av de samarbeidende kommuner. Uttalelsen vil bli ettersendt dersom denne foreligger før den politiske behandlingen av saken.

Konklusjon

Rådmannen peker i forslaget til høringsuttalelse i korthet på følgende:

- En lovfesting vil kunne medføre økte kostnader. Disse må følges opp med nødvendig statlig finansiering.
- Brukere og assistenter kan komme i en sårbar posisjon, dersom BPA blir en rettighet som kan kreves i tilfeller hvor kommunen mener det ikke er et egnet tilbud.
- Kommunen må selv vurdere for hver enkelt bruker om BPA er et egnet og forsvarlig tilbud, og fritt disponere innen de økonomiske rammer.
- Kommunen støtter en aldersgrense på 67 år.
- Uavhengig av rettighetsfesting er det behov for en oppdatering av rundskriv og veiledere som omhandler BPA.

Tidligere behandling

Formannskapet behandlet saken i møte 11.06. 2013, sak 83/11. Det ble gjort slikt vedtak:

1. *Saken trekkes fra kommunestyret og fremmes i formannskapet 25. juni. Det vurderes å innkalle til et ekstraordinært møte i rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.*

Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, møte 30.05. 2013, sak 13/27.

Eldrerådet, møte 12.06. 2013, sak 13/24. Saksprotokoll vil foreligge til formannskapets behandling.

4. Rådmannens vurderinger.

Rådmannen viser til saksfremlegget til formannskapets behandling i møte 11.06. 2013. Denne følger vedlagt (vedlegg 3).

Som det fremgår er det iverksatt et bredt samarbeid om en uttalelse i regi av Vestregionen. Saken ble behandlet i styrende organer i Vestregionen i møte 13.06. 2013. Vedlagt følger (vedlegg 4).

- Kopi av saksnotat 23/2013 – Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) – Høringsuttalelse.
- Referat fra møte i rådmannsgruppen
- Referat fra møte i styringsgruppen. Som det fremgår gjorde styringsgruppen slikt vedtak: *«Fremlagte saksnotat om eventuell lovfesting av Brukerstyrt personlig assistanse tas til orientering. Styringsgruppen ønsker ikke å avgi felles høringsuttalelse, men oppfordrer den enkelte kommune til å avgi egen høringsuttalelse».*

Lars Bjerke (sign.)
Rådmann

Vedlegg:

1. Endringer i pasient- og brukerrettighetsloven - rett til brukerstyrt personlig assistanse BPA – brev av 03.2013 fra Helse- og omsorgsdepartementet
2. Høringsnotat – Endringer i pasient – og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
3. Saksfremlegg til formannskapets behandling i møte 11.06. 2013.
4. Vestregionen. Kopi av saksnotat 23/2013 – Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) – Høringsuttalelse.
  - Referat fra møte i rådmannsgruppen
  - Referat fra møte i styringsgruppen.

... Sett inn saksutredningen over denne linja – denne linjen skal ikke fjernes↑